

ВІДГУК

офіційного опонента

кандидата технічних наук, доцента, доцента кафедри технології і конструювання швейних виробів Хмельницького національного університету

Краснюк Лариси Володимирівни

на дисертаційну роботу **Касса Богдана Вікторовича**

«Дизайн авторських колекцій чоловічого одягу:

сучасні підходи та засоби декорування»,

представлену на здобуття ступеня доктора філософії (PhD)

за спеціальністю 022 – Дизайн

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю вивчення теоретико-методологічних і проєктно-художніх засад дизайну чоловічого одягу в умовах сучасних трансформацій індустрії моди. Впродовж ХХ століття у моді та наукових дослідженнях домінувала увага до жіночого одягу, тоді як чоловічий залишався недостатньо вивченим у контексті образно-стилістичних і декоративних трансформацій. У ХХІ столітті чоловіча мода активно розвивається, що характеризується появою нових підходів до проєктування, розширенням асортименту та зростанням ролі авторських колекцій, у яких декор набуває не лише функціонального, а й художнього, символічного та комунікативного значення. Сучасні соціокультурні зміни, трансформації уявлень про маскуліність, глобалізаційні процеси та інноваційні технології зумовлюють необхідність комплексного мистецтвознавчого аналізу сучасних підходів до дизайну та декорування чоловічого одягу.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дослідження виконано відповідно до наукових пріоритетів і програм Київського національного університету технологій та дизайну, зокрема, в межах науково-дослідних тем кафедри мистецтва та дизайну костюма «Н/н 44/21 Дослідження тектонічної структури та художньо-композиційних характеристик костюма в розробці перспективних колекцій одягу» (2020–2024 рр.), «Н/н 46/22

Теоретичні основи дизайну одягу на основі тектонічного підходу» (2022–2023 рр.), а також у межах ініціативної науково-дослідної теми КНУТД «0121U113712 Вдосконалення тектоніки побудови форми сучасного одягу на основі дослідження соціальних та культурологічних факторів впливу» (2022–2024 рр.).

Слід відзначити наукову значущість **мети дослідження**, яка полягає у виконанні комплексного мистецтвознавчого аналізу сучасних дизайнерських підходів та засобів декорування колекцій чоловічого одягу в українському та світовому контекстах.

Об'єкт дослідження – авторські колекції чоловічого одягу ХХ – початку ХХІ століття.

Предметом дослідження є сучасні дизайнерські підходи, засоби декоративного оздоблення в авторських колекціях чоловічого одягу.

Хронологічні межі дослідження охоплюють ХХ – початок ХХІ століття, окремі аспекти дослідження торкаються різних періодів історії чоловічого костюма і моди.

Достовірність основних положень роботи Касса Б.В. забезпечена використанням комплексу загальнонаукових і спеціальних мистецтвознавчих методів дослідження; опорою на широку джерельну базу, що охоплює актуальні наукові праці з теорії і практики дизайну вітчизняних та закордонних вчених. Достовірність дослідження підсилюється залученням широкого кола візуальних джерел (музейні експонати, колекцій одягу вітчизняних і закордонних дизайнерів), що дають змогу об'єктивно простежити особливості застосування дизайнерських підходів до проектування чоловічого одягу і засоби його декорування.

Ознайомлення зі змістом та структурою роботи дає підстави стверджувати, що в ній чітко сформульовано актуальність теми, мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, а також обґрунтовано новизну та практичне значення. Цілісність роботи забезпечується логічною послідовністю викладу матеріалу, структурованістю та аргументованістю сформульованих висновків, а також практичною апробацією результатів досліджень.

Наукова новизна результатів полягає у комплексному та системному осмисленні сучасних дизайнерських підходів і засобів декорування авторських колекцій чоловічого одягу. У роботі вперше здійснено цілісний аналіз процесу формування сучасних колекцій, виявлено закономірності еволюції декоративного оздоблення чоловічого костюма та окреслено провідні тенденції його розвитку. Суттєвим здобутком є обґрунтування еkleктизму як системної дизайнерської стратегії, а також систематизація сучасних дизайнерських підходів і визначення їх ролі у формуванні ідентичності брендів.

Подальшого розвитку набули наукові положення у сфері мистецтвознавчих досліджень дизайну одягу, зокрема щодо засобів декорування та висвітлення творчості провідних дизайнерів. У сукупності це свідчить про вагомий внесок дисертації у розвиток теорії та практики сучасного дизайну одягу.

Теоретичне значення роботи полягає у поглибленні наукового розуміння дизайнерського підходу як системоутворювального чинника формування концепції авторських колекцій одягу, а також у розкритті принципів поєднання адресного проектування, сучасних підходів, авторських концепцій і засобів декорування, що забезпечують концептуальну цілісність та індивідуальність сучасних авторських колекцій чоловічого одягу.

Практичне значення дослідження полягає у можливості широкого застосування отриманих результатів у сучасній практиці дизайну одягу, зокрема у процесі створення авторських колекцій чоловічого одягу. Результати дослідження мають прикладну цінність для розробки проєктів у сфері дизайну костюма, що охоплюють створення різних типів чоловічого одягу, а також аксесуарів і капсульних колекцій. Напрацювання можуть бути використані у сфері візуальної комунікації модних брендів, зокрема при організації показів, виставок і презентацій. Матеріали дослідження також становлять цінність для освітнього процесу підготовки фахівців спеціальності «Дизайн». Практична значущість роботи підтверджується впровадженням окремих результатів у виробничий процес швейного підприємства «Factory Kass» (м. Київ), а також у практичну дизайнерську діяльність під час створення авторських колекцій бренду «KASS».

Впровадження результатів дисертації.

Апробацію результатів дисертаційної роботи здійснено в умовах конференцій міжнародного та всеукраїнського рівнів, зокрема: Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми сучасного дизайну» (Київ, КНУТД, 2018, 2020-2022, 2024), Міжнародної науково-практичній конференції «Tendances scientifiques de la recherche fondamentale et appliquée» (Страсбург, Франція, 2020), Міжнародної конференції «Valorization of ethno-cultural heritage in research and education» (Кишинів, Молдова, 2020), а також на International Conference «Eurointegration in the Arts, Science and Education: Perspectives of Implementation» (Клайпеда, Литва, 2024).

Оцінка наукових публікацій.

За результатами досліджень опубліковано 14 праць, у тому числі 4 статті у фахових виданнях України, 1 розділ монографії, 1 свідоцтво на промисловий зразок, 8 доповідей на всеукраїнських та міжнародних наукових конференціях, з яких 3 – за кордоном. Публікації в повній мірі розкривають зміст дисертації.

Оцінка змісту, стилю та мови дисертації, її завершеності, оформлення.

Дисертація має логічно вибудований зміст і послідовний виклад матеріалу. Стиль і мова відповідають науковим вимогам, є чіткими та зрозумілими. Робота є завершеною та належно оформленою.

Структура і обсяг роботи.

Матеріал дисертаційної роботи викладено логічно та аргументовано, у відповідності до мети та завдань досліджень. Достатня кількість ілюстративного матеріалу відображає сутність роботи. Дисертація складається з вступу, 3-х розділів, висновків, списку використаних джерел і становить 169 сторінок друкованого тексту. Додатки подано на 185 сторінках. Список використаних джерел нараховує 323 назви. Повний обсяг дисертації – 373 сторінки.

У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження, теоретико-методологічні засади дослідження, зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, хронологічні межі, методи дослідження, наукову новизну, теоретичне та практичне значення

результатів роботи. Наведено результати впровадження та апробації роботи, зазначено публікації, подано структуру та обсяг дисертації. Показано особистий внесок здобувача і наведено структуру й обсяг дисертації.

У першому розділі автором проаналізований стан проблеми розвитку чоловічого костюма та його декоративного оздоблення, на основі чого окреслено напрям проведення досліджень, обрано методи досліджень та здійснено аналіз джерельної бази.

Автором виконаний комплексний аналіз наукових джерел вітчизняних і зарубіжних дослідників, що дозволило узагальнити сучасні підходи до вивчення історико-еволюційного розвитку чоловічого одягу, його стилістичних особливостей та засобів декоративного оздоблення, а також визначити вплив соціокультурних, технологічних і естетичних чинників на формоутворення костюма. Проаналізовано фундаментальні праці з історії моди, споживчої поведінки та сегментації ринку, що дало змогу виявити закономірності розвитку чоловічого одягу на глобальному й національному рівнях і окреслити перспективні напрями подальших досліджень. Систематизовано джерельну базу за основними тематичними групами, включаючи наукові праці, фахові видання, музейні колекції та сучасні дизайнерські практики. Обґрунтовано та застосовано комплекс загальнонаукових і мистецтвознавчих методів дослідження, що забезпечило цілісне розуміння сучасних підходів до проектування авторських колекцій чоловічого одягу та сформувало теоретичну основу для подальших досліджень.

У другому розділі автором встановлено, що еволюція чоловічого костюма від XV століття до сучасності відображає глибокі соціокультурні, естетичні та технологічні трансформації суспільства. З'ясовано, що зміни у формі, силуеті та функціональному призначенні чоловічого костюма відбувалися під впливом історичних подій, розвитку виробництва та культурних процесів, що у підсумку сформувало сучасну систему чоловічої моди.

Доведено, що декоративне оздоблення протягом усього історичного розвитку виконувало комплексну роль – від маркера соціального статусу до

засобу індивідуалізації та художнього вираження. Автором проаналізовано еволюційну трансформацію декору від надмірної пишності до функціональної стриманості, а згодом – до концептуально насиченого та різноманітного інструменту сучасного дизайну.

Аналіз колекцій чоловічого одягу підтвердив, що декоративне оздоблення є важливим елементом формування дизайнерської концепції, ідентичності бренду та емоційного впливу на споживача. Автором встановлено, що мода характеризується синтезом традиційних технік і новітніх технологій, активним використанням авторських підходів і прагненням до створення виразних, концептуально наповнених образів, в яких декор відіграє важливу роль. Виявлені основні глобальні тенденції декоративного оздоблення сучасного чоловічого одягу, якими є фактурність та багатошаровість.

Обґрунтовано, що сьогодні еkleктизм виступає однією з провідних характеристик дизайну чоловічого одягу. Визначено, що декоративне оздоблення відіграє ключову роль у реалізації еkleктичного підходу, виступаючи засобом формування цілісності образу та його змістового наповнення.

Результати розділу дозволяють стверджувати, що декоративне оздоблення є не лише естетичним компонентом, а й важливим інструментом формування чоловічої моди, що відкриває широкі можливості для подальших дизайнерських пошуків і практичного застосування.

У третьому розділі розглянуто сучасні підходи до формування авторських колекцій чоловічого одягу. У результаті дослідження встановлено, що створення колекцій чоловічого одягу є складним процесом, який поєднує аналіз споживачів, дизайнерські підходи та продумане формування асортименту. Визначено, що сегментація цільової аудиторії відіграє важливу роль у розробці колекцій, оскільки дозволяє враховувати особливості поведінки споживачів, їхні потреби та готовність до сприйняття нових модних рішень. Також з'ясовано, що на формування попиту впливають соціальні та емоційні чинники, а відмінності між українським і світовим ринками визначають різні підходи до позиціонування брендів.

Автором показано, що дизайнерські підходи є основою формування стилю та впізнаваності бренду. Такі підходи, як використання декоративності, переосмислення класики, епатаж, деконструкція та концептуальність, дозволяють створювати різні за характером колекції та формувати унікальний творчий почерк. При цьому українські дизайнери частіше орієнтуються на адаптивність, практичність і національний контекст, тоді як закордонні – на глобальні тенденції та експериментальність.

Встановлено, що формування асортименту колекцій має важливе значення для їх успішності. Найефективнішими є колекції, у яких поєднуються базові, акцентні та сезонні моделі, що дозволяє досягти балансу між естетикою та комерційною доцільністю. Сучасні бренди використовують асортимент як інструмент вираження власного стилю та адаптації до потреб ринку.

Результати розділу підтверджують, що в умовах сьогодення успішне створення колекцій чоловічого одягу ґрунтується на поєднанні розуміння споживача, чіткої дизайнерської ідеї та продуманого асортименту, що забезпечує формування актуального, цілісного та конкурентоспроможного продукту.

Висновки по розділах та загальні висновки відображають етапи проведених автором досліджень, виконання поставлених завдань та підтверджують наукову новизну дисертаційної роботи.

До основних здобутків роботи слід віднести комплексний аналіз сучасних дизайнерських підходів і засобів декоративного оздоблення в авторських колекціях чоловічого одягу. Системно досліджено процес формування таких колекцій з урахуванням адресного проектування, стилістики та декору. Виявлено закономірності еволюції декоративного оздоблення та визначено його роль у формуванні сучасного художнього образу. Систематизовано основні дизайнерські підходи та обґрунтовано еkleктизм як провідну тенденцію сучасної чоловічої моди. Розроблено типологію споживачів і встановлено її вплив на формування концепцій колекцій. Визначено принципи формування асортименту, що поєднують дизайнерську ідею, потреби ринку та комерційну ефективність.

Дискусійні питання та зауваження щодо змісту дисертації.

Відзначаючи актуальність, наявність нових наукових результатів, загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи, є зауваження, на які варто звернути увагу:

1. Зазначений автором як новий цілісний системний аналіз процесу формування авторських колекцій чоловічого одягу, безперечно, становить науковий інтерес, однак у роботі недостатньо чітко окреслено його відмінність від існуючих наукових підходів. Бажано конкретизувати, у чому саме полягає принципова новизна запропонованої автором системи.

2. Запропонований в роботі методологічний підхід до формування авторських колекцій виглядає достатньо обґрунтованим, однак його практична апробація представлена дещо обмежено. Доцільно було б впровадити результати дослідження у практику дизайн-студій, творчих майстерень, конкурсів дизайнерів, галузевих виставок, що дозволить підтвердити її універсальність.

3. Запропонована автором систематизація дизайнерських підходів до проектування колекцій одягу (декоративність, модернізована класика, епатажність, деконструкція, концептуальність) є змістовною, однак не до кінця зрозуміло, за яким принципом їх виокремлено, чи є вони взаємовиключними, чи можуть доповнювати один одного?

4. Представлений в роботі підхід до сегментації цільової аудиторії світових брендів є вагомим і дозволяє сформулювати узагальнений портрет споживача, однак він має переважно описовий характер. Автором не зазначено, за якими саме критеріями здійснювався аналіз споживачів.

5. У п. 2.3 «Сучасні тенденції декорування у колекціях чоловічого одягу» не чітко визначено критерії відбору колекцій.

6. Попри заявлену назву п. 2.4 «Еклектизм у колекціях чоловічого одягу XXI століття», частина матеріалу (наприклад, про історію еклектики або колекції XX століття) подана занадто широко.

7. В таблиці Б.1 «Критерії сегментації споживачів модного одягу» відсутній приклад в рядку «Особова ознака».

Загалом висловлені зауваження не впливають на цінність одержаних наукових результатів і не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи.

Відповідність дисертації вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії».

Дисертація Касса Б. В. за темою «Дизайн авторських колекцій чоловічого одягу: сучасні підходи та засоби декорування» відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», зокрема пп. 5, 6, 7, 8, 9. Робота є самостійною науковою працею, виконана з дотриманням академічної доброчесності. Сформульовані у роботі наукові положення, отримані теоретичні й практичні результати є актуальними, логічно структурованими та засвідчують особистий внесок здобувача.

Загальний висновок. Дисертаційна Касса Богдана Вікторовича за темою «Дизайн авторських колекцій чоловічого одягу: сучасні підходи та засоби декорування» є самостійним, завершеним науковим дослідженням, виконаним на достатньо високому рівні. Автор виявив належний рівень опрацювання джерельної бази за тематикою дослідження, зазначив низку дискусійних проблем, що вимагають вирішення, застосував ряд наукових методів, робота має нові наукові та практичні результати і перспективи подальшого розвитку.

Таким чином, можна стверджувати, що дисертаційна робота Касса Богдана Вікторовича на тему «Дизайн авторських колекцій чоловічого одягу: сучасні підходи та засоби декорування», представлена на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 022 – Дизайн, за своїм науковим рівнем та практичною цінністю, змістом та оформленням повністю відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про

присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р., а її автор Касс Богдан Вікторович заслуговує присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 022 – Дизайн.

Опонент:

кандидат технічних наук, доцент,

доцент кафедри технології

і конструювання швейних виробів

Хмельницького національного університету

Лариса КРАСНЮК

